

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Podsekretarz Stanu
Główny Konserwator Przyrody
Mikołaj Dorożała

DLŁ-WSR.011.3.2025.WA
3775393.15368198.12348967
Warszawa, 17-06-2025

Pan
Witold Koss
Dyrektor Generalny Lasów Państwowych

*Dotyczy: Pilotażowego procesu wzmocnienia funkcji społecznych lasów w ramach poleceń
Minister Klimatu i Środowiska, znak sprawy: DLŁ-WGL.0335.22.2024 z dnia 26.04.2024 z
późniejszymi zmianami oraz znak sprawy: DLŁ-WGL.0335.22.2024 z dn. 19.08.2024 r.*

Szanowny Panie Dyrektorze,
dziękuję za dotychczasowe zaangażowanie pracowników Lasów Państwowych w pilotażowy proces wzmocnienia ochrony lasów o wiodącej funkcji społecznej (dalej: „lasy społeczne”) w otoczeniu miast: Warszawa, Kraków, Gdańsk-Sopot-Gdynia, Wrocław, Łódź, Poznań, Katowice, Bydgoszcz-Toruń, Szczecin, Bielsko-Biała, Kielce.

W załączeniu przekazuję, w formie danych przestrzennych, rozstrzygnięcie MKiŚ dotyczące obszaru lasów o wiodącej funkcji społecznej dla ww. wymienionych miast (załącznik nr 1). Obszary te będą przedmiotem dalszych prac w pilotażowym procesie wzmocnienia funkcji społecznych lasów. Rozstrzygnięcie jest wynikiem analizy raportów z prac lokalnych zespołów, w tym wypracowanych uzgodnień, jak również wszystkich zdań i stanowisk odrębnych. Jednym z istotnych czynników uwzględnianych w analizie Ministerstwa Klimatu i Środowiska była próba zapewnienia porównywalnego współczynnika liczby mieszkańców miast przypadających na 1 ha lasu społecznego w każdej z lokalizacji. Uwzględniono również informacje o obszarach zamkniętych, przekazane przez Ministerstwo Obrony Narodowej.

Wstępne propozycje poddano dodatkowym konsultacjom z nadleśnictwami i regionalnymi dyrekcjami Lasów Państwowych. W oparciu o konstruktywne uwagi zgłoszone w trakcie konsultacji, część wstępnych propozycji została przez resort zmodyfikowana. Odnosząc się do zgłoszonych uwag chciałbym zwrócić uwagę na dwie bardzo istotne kwestie:

- W ostatnich latach nastąpił **znaczący wzrost zainteresowania społeczeństwa lasami oraz ich ochroną**. Usługi ekosystemowe, które świadczą lasy, odgrywają niezwykle istotną rolę dla lokalnych społeczności, w szczególności mieszkańców miast. Zapewniają warunki do rekreacji, edukacji oraz aktywności sprzyjających zdrowiu i dobrostanowi psychicznemu. Stanowią przestrzeń dla wypoczynku i regeneracji, przyczyniając się do poprawy jakości życia mieszkańców. Lasy społeczne objęte pilotażem świadczą również **usługi regulacyjne**, między innymi akumulują i spowalniają spływ wody, regulują klimat i jakość powietrza, przeciwdziałają erozji oraz mają duże znaczenie dla ochrony różnorodności

biologicznej. Stanowią również barierę ochronną, np. przed hałasem generowanym przez zakłady przemysłowe lub infrastrukturę transportową, której intensywny rozwój nastąpił w okresie ostatnich dwóch dekad.

- **Identyfikacja lasów społecznych nie powinna być uzależniona od ich obecnej atrakcyjności społecznej ani aktualnego stanu zdrowotnego drzewostanów.** W prowadzonych analizach uwzględniono zarówno aktualną wartość społeczną, jak i potencjał do świadczenia pozaprodukcyjnych usług ekosystemowych w przyszłości. Również drzewostany wymagające przebudowy mogą, a nawet powinny zostać objęte statusem lasów społecznych, jeżeli są intensywnie użytkowane przez społeczeństwo.

Jednocześnie informuję, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska rozpoczęło prace nad zmianami legislacyjnymi, które wprowadzą do ustawy o lasach pojęcie lasów społecznych. Z rekomendacji eksperckiej grupy roboczej, w której pracach uczestniczyli przedstawiciele Lasów Państwowych, organizacji społecznych oraz przemysłu drzewnego, wynika, że optymalną formułą jest rozszerzenie katalogu lasów ochronnych o lasy o szczególnym znaczeniu społecznym.

Mając na względzie wyniki dotychczasowych prac oraz możliwości jakie dają wewnętrzne uregulowania PGL LP, w szczególności Zarządzenie nr 58 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 5 lipca 2022 roku, zobowiązuję Pana Dyrektora do **tymczasowego zabezpieczenia lasów o szczególnym znaczeniu dla społeczeństwa**, poprzez zapewnienie takiej organizacji prac związanych z pozyskaniem drewna **w ramach obowiązujących planów urządzenia lasu**, która umożliwi wzmocnienie funkcji pozaprodukcyjnych tych lasów do czasu wypracowania docelowych środków prawnych. Zabezpieczenie to powinno w szczególności polegać:

- 1) **na obszarze lasów o wiodącej funkcji społecznej, zidentyfikowanych w ramach pilotażu**, wskazanych w załączniku nr 1 do niniejszego pisma, na wdrożeniu następujących modyfikacji prospołecznych gospodarki leśnej:
 - ograniczenie rębni zupełnych oraz cięć zupełnych,
 - niestosowanie cięć zupełnych i cięć uprzętających w pasie o szerokości co najmniej 30 metrów od: granicy lasu, zabudowy mieszkaniowej, dróg, ścieżek i szlaków wykorzystywanych intensywnie przez społeczeństwo,
 - niepozyskiwanie drewna: na stokach bardzo stromych $\geq 30^\circ$ na obszarach górskich oraz stromych $\geq 20^\circ$ na pozostałych obszarach oraz w buforze minimum 30 m od brzegów cieków i zbiorników wodnych, wskazanych w załącznikach¹ nr 2 i 3 do niniejszego pisma,

¹ Dane zostały przygotowane przez zespół geomatyków PGL LP i MKiŚ. Warstwy stoków opracowano na podstawie numerycznego modelu terenu z zasobów GUGiK, w rozdzielczości 1x1m. Są wierną i szczegółową reprezentacją nachyleń terenu. Zarówno naturalnego, jak również antropogenicznego pochodzenia, dlatego warstwy należy traktować jako pomoc w identyfikacji obszarów, a nie ich jednoznaczne wskazanie. Warstwa buforów cieków i zbiorników wodnych oparta jest na bazie danych obiektów topograficznych BDOT10k, ma na celu wsparcie w pracach planistycznych i analitycznych.

- zachowywanie w trakcie wykonywania cięć pielęgnacyjnych gatunków domieszkowych i biocenotycznych,
 - pozostawianie w nienaruszonym stanie elementów zwiększających różnorodność krajobrazu: wąwozy, dolinki, skały, wydmy i inne elementy rzeźby terenu: okazałe głazy, wypływy i wysięki wód podziemnych, elementy kulturowe itp., wraz z otuliną drzewostanu,
 - ograniczenie prac związanych z pozyskaniem drewna w miesiącach o najwyższej intensywności rekreacyjnego korzystania z lasu,
 - zwracanie szczególnej uwagi w trakcie prowadzonych cięć pielęgnacyjnych i odnowieniowych na wygląd lasu bezpośrednio po zabiegach, tak, aby ślady wykonanych prac jak najszybciej ulegały zatarciu (szybkie wywożenie drewna po zabiegach, niepozostawianie pozostałości drewna po cięciach na ścieżkach i drogach leśnych, które utrudniłyby korzystanie z lasu, naprawa uszkodzonych szlaków operacyjnych i dróg);
- 2) **na obszarze zidentyfikowanych w ramach pilotażu lasów o wiodącej funkcji społecznej oraz jednocześnie charakteryzujących się potencjalnie wysoką wartością przyrodniczą**, wskazanych w załączniku nr 4² do niniejszego pisma, na przesunięciu prac związanych z pozyskaniem drewna na końcowy okres obowiązywania PUL.

Tymczasowe zabezpieczenie **nie powinno ingerować w umowy na wykonanie usług leśnych** zawarte przed dniem otrzymania niniejszego pisma. Podjęte działania zabezpieczające powinny uwzględniać w szczególności możliwość:

- a) wykonywania prac, o których mowa w art. 9 ust. 1 ustawy o lasach, jak również wykonywania niezbędnych prac służących zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego oraz ochrony życia, zdrowia i mienia,
- b) prowadzenia niezbędnych prac związanych z monitoringiem i prognozowaniem zagrożeń dla drzewostanów, także gdy metodyka wymaga ścinania drzew próbnych,
- c) realizacji zadań wynikających z planów zadań ochronnych (PZO) dla obszarów Natura 2000 oraz rezerwatów przyrody,
- d) realizacji remontów, napraw, utrzymania drożności istniejących rowów, jak również realizacji inwestycji w infrastrukturę istniejących dróg i szlaków, które są niezbędne do przemieszczania się ludności, transportu surowca drzewnego, oraz wykonywania przez uprawnione organy Państwa wszelkich działań wynikających z obowiązków tychże organów,

² Dane zostały przygotowane przez zespół geomatyków PGL LP i MKiŚ. Są wynikiem mapowania wybranych kryteriów przyrodniczych opisanych w Wytycznych i Rekomendacjach Ogólnopolskiej Rady o Lasach, dla których optymalnym sposobem ochrony jest wyłączenie z gospodarki leśnej. Ze względu na charakter zbiorów informacji przestrzennych o zasobach przyrodniczych, część wskazanych powierzchni ma niewielki rozmiar. Będzie to przedmiotem późniejszych analiz i weryfikacji w trakcie kontynuacji pilotażu. Realizacja zadań gospodarki leśnej wymaga uwzględnienia rzeczywistego położenia obiektów w terenie.

e) utrzymania infrastruktury krytycznej (gazociągi, rurociągi itp.) i linii energetycznych.

Jednocześnie zwracam się z prośbą o **uwzględnienie, w zakresie w jakim jest to możliwe w obecnym stanie prawnym, rozstrzygnięć dotyczących zasięgu lasów o wiodącej funkcji społecznej** wokół miast: Bielsko-Biała, Katowice, Kraków, Łódź, Poznań, Szczecin, Bydgoszcz i Toruń, Wrocław, Gdańsk i Sopot i Gdynia, Kielce oraz Warszawa, jak również wyników pozostałych uzgodnień, dla których wypracowano porozumienie w trakcie spotkań lokalnych zespołów aglomeracyjnych w roku 2024, oraz wskazanych powyżej modyfikacji prospołecznych (pkt. 1), na etapie opracowywania nowych planów urządzenia lasów.

Ponadto zwracam się z prośbą o dokonanie szczegółowej weryfikacji istniejących i opracowywanych PUL oraz przekazanie do MKiŚ w terminie do **30 września 2025 roku** szczegółowej informacji na temat planowanych do wdrożenia modyfikacji prospołecznych w poszczególnych nadleśnictwach, o których mowa w pkt. 1, jak również środków zabezpieczających walory przyrodnicze, o których mowa w pkt. 2.

Deklaruję gotowość organizacji spotkania, na którym zostaną omówione założenia dotyczące zakresu ww. informacji na temat planowanych do wdrożenia modyfikacji prospołecznych.

Uprzejmie proszę o przekazanie niniejszego pisma z załączonymi danymi do właściwych regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych i nadleśnictw, wraz z moimi osobistymi podziękowaniami za ogromne zaangażowanie leśników z Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, regionalnych dyrekcji lasów państwowych oraz nadleśnictw w wielomiesięczny, intensywny i wymagający proces.

Z wyrazami szacunku

Mikołaj Dorożala
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Załączniki:

Załącznik nr 1. Rozstrzygnięcie MKiŚ dotyczące obszarów lasów społecznych dla miast: Warszawa, Kraków, Gdańsk-Sopot-Gdynia, Wrocław, Łódź, Poznań, Katowice, Bydgoszcz-Toruń, Szczecin, Bielsko-Biała, Kielce.

Załącznik nr 2. Strome i bardzo strome stoki w obszarze pilotażowych lasów społecznych.

Załącznik nr 3. Bufory cieków i zbiorników wodnych w obszarze pilotażowych lasów społecznych.

Załącznik nr 4. Lasy charakteryzujące się potencjalnie wysoką wartością przyrodniczą w obszarze pilotażowych lasów społecznych.